

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

12.08.2025 р.

Одеса

№ 65/114-р/к

Справа № 65/38-10/2025

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Виконавчий комітет Новобузької міської ради рішенням від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» затвердив для комунального підприємства «Добробут» Новобузької міської ради тариф на ритуальні послуги - копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства.

Такі дії Новобузької міської ради в особі її виконавчого комітету визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення комунальним підприємством «Новобузької міської ради «Добробут» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 65/38-10/2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень і розслідувань в Миколаївській області Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 11.07.2025 № 65-03/258-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. Предмет справи

- (1) Дії Новобузької міської ради в особі її виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація з обмеженим доступом»), які полягають у затвердженні рішенням від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» тарифу на ритуальні послуги (тариф на необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг) - копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану

вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, є порушенням, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення комунальним підприємством «Новобузької міської ради «Добробут» (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація з обмеженим доступом*») порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. Відповідач

- (2) Новобузька міська рада в особі її виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи «*Інформація з обмеженим доступом*»; місцезнаходження юридичної особи за даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: «*Інформація з обмеженим доступом*») із організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування.
- (3) Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначає відповідно до Конституції України Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (4) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (5) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (6) Відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (7) Частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (8) Ураховуючи викладене, Новобузька міська рада є органом місцевого самоврядування та юридичною особою і наділена власними повноваженнями, в межах яких діє самостійно і несе відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (9) Виконавчий комітет Новобузької міської ради, який нею створений, підзвітний та підконтрольний їй, не є юридичною особою. Тому, зважаючи на викладені положення законодавства, відповідачем у справі є Новобузька міська рада в особі її виконавчого комітету.
- (10) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації

економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, в тому числі, органами місцевого самоврядування.

- (11) Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність Новобузької міської ради та її виконавчого комітету щодо реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

3. Процесуальні дії

- (12) Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання доручення Голови Антимонопольного комітету України від 08.01.2025 № 13-01/6 (вх. № 65-01/18К від 09.01.2025) здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції у сфері ритуальних послуг в межах Миколаївської області.
- (13) Розпорядженням адміністративної колегії Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 15.04.2025 № 65/40-рп/к (далі – Розпорядження) розпочато розгляд справи № 65/38-10/2025 за ознаками вчинення Новобузькою міською радою в особі її виконавчого комітету порушення, передбаченого пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення комунальним підприємством «Новобузької міської ради «Добробут» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (14) Листом від 15.04.2025 № 65-02/1900е за місцезнаходженням Новобузької міської ради направлено копію Розпорядження з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 06 011 357 042 06.
- (15) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 06 909 064 981 69 копію Розпорядження отримано представником відповідача 21.04.2025.
- (16) Листом від 11.07.2025 № 65-02/3582е за місцезнаходженням Новобузької міської ради направлено копію подання від 11.07.2025 № 65-03/258-П з попередніми висновками у справі № 65/38-10/2025 (далі - Подання) з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення за трекномером 06 011 695 273 54.
- (17) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення за трекномером 06 909 226 094 34 поштове відправлення із вкладеною копією Подання вручено представнику Новобузької міської ради 14.07.2025.

4. Нормативно–правове регулювання

- (18) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (19) Міська рада здійснює свої повноваження відповідно до положень статті 140 Конституції України, частиною третьою якої регламентовано, що місцеве самоврядування здійснюється

територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.

- (20) Відповідно до підпункту 11 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони, крім випадків, передбачених статтею 23¹ Закону України «Про поховання та похоронну справу».
- (21) Згідно зі статтею 40 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, крім повноважень, передбачених цим Законом, здійснюють й інші надані їм законом повноваження.
- (22) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема:
- Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
  - Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
    - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі – Типове положення);
    - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік послуг);
    - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711;
    - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712;
    - Єдиною методикою визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (далі - Єдина методика).
- (23) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: місце поховання - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих (абзац третій); могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом (абзац п'ятий); поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству (абзац двадцятий); ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання (абзац двадцять третій).
- (24) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається, згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (26) Згідно зі статтею 9 Закону ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону. Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені

необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

- (27) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (28) Виходячи із пункту 4 Типового положення, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (29) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання; організувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями; організувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису; забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону.
- (30) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом (частина друга статті 12 Закону).
- (31) Відповідно до частини шостої статті 12 Закону вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:
- доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;
  - визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності - при затвердженні ціни;
  - відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;
  - відкритості, доступності та прозорості структури ціни;
  - оплати тільки тих послуг, що відповідають вимогам нормативно - правових актів.
- (32) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (33) До Необхідного мінімального переліку послуг включено такі послуги:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
  - оформлення свідоцтва про поховання;
  - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
  - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
  - кремація тіл померлих;
  - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
  - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
  - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
  - запаювання оцинкованої труни;
  - замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (34) Механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм

власності, а також механізм розрахунку вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг визначає Єдина методика (пункт 1.1. глави 1 Єдиної методики).

- (35) Пунктом 2.1. глави 2 Єдиної методики визначено, що формування вартості послуг надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (36) Пунктом 2.3. глави 2 Єдиної методики передбачено:
- планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат;
  - при невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства;
  - статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків;
  - до вартості ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності включається плановий прибуток та податок на додану вартість, крім переліку послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, визначеного підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України, за винятком операцій з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язаної з цим діяльності.
- (37) Підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України визначено перелік операцій, звільнених від оподаткування у сфері послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, до якого серед іншого входять послуги з копання могили.
- (38) Ураховуючи зазначене, включення державними та комунальними службами податку на додану вартість в розмірі 20% до складових вартості ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили суперечить вимогам норм чинного законодавства України у сфері поховання.
- (39) Згідно з частиною другою статті 25 Господарського кодексу України (далі – ГК України) органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку.
- (40) Частиною першою статті 40 ГК України передбачено, що державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства, захист інтересів підприємців та споживачів від його порушень здійснюються Антимонопольним комітетом України відповідно до його повноважень, визначених законом.

5. Обставини справи

- (41) Відділення, здійснивши аналіз інформації, наданої Новобузькою міською радою листами від 12.02.2025 № 329-02-12 (вх. № 65-01/432 від 17.02.2025), від 10.06.2025 № 1124-02-12 (вх. № 65-02/1775 від 19.06.2025) та КП «Новобузької міської ради «Добробут» - листом від 27.02.2025 № 78 (вх. № 65-01/805 від 20.03.2025), встановило таке.
- (42) Згідно з підпунктами 2.3.43, 2.3.50 пункту 2.3. розділу 2 «Предмет та мета діяльності» Статуту КП «Новобузької міської ради «Добробут», затвердженого в новій редакції рішенням Новобузької міської ради від 21.12.2021 № 383 «Про внесення змін до Статуту комунального підприємства «Новобузької міської ради «Добробут» КП «Новобузької міської ради «Добробут» здійснює такі види діяльності, як утримання (обслуговування, обладнання, устаткування) кладовищ, інших місць захоронення; організування поховань і надання суміжних послуг.
- (43) Виконавчим комітетом Новобузької міської ради прийнято рішення від 24.05.2023 № 70 «Про затвердження Положення «Про порядок функціонування кладовищ та правил поховання на території Новобузької територіальної громади Миколаївської області» (далі – Рішення № 70), пунктом 1 якого затверджено Положення «Про порядок функціонування кладовищ та правил поховання на території Новобузької територіальної громади Миколаївської області» (далі - Положення).
- (44) Пунктом 2 Рішення № 70 уповноважено директора комунального підприємства «Новобузької міської ради «Добробут» (далі – КП «Новобузької міської ради «Добробут»), керуючись даним Положенням, видавати дозволи на поховання відповідно до звернень замовників.
- (45) Відповідно до абзацу другого розділу I «Правова основа» Положення даний Порядок розроблений відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу», Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань, Типового положення про ритуальну службу в Україні, Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг. Дане Положення діє на всій території Новобузької територіальної громади.
- (46) Згідно з пунктом 3.1. розділу III «Організація ритуального обслуговування» Положення організація, будівництво, утримання в належному стані та охорона місць поховань, відведення земельних ділянок для поховань покладається на КП «Новобузької міської ради «Добробут». Надання послуг з прибирання та поховання на кладовищах території громади здійснюється працівниками КП «Новобузької міської ради «Добробут» за рахунок коштів замовника.
- (47) Відповідно до пункту 6.6. розділу VI «Порядок поховання» Положення оформлення замовлень на поховання виконує КП «Новобузької міської ради «Добробут».
- (48) Отже, КП «Новобузької міської ради «Добробут» є спеціалізованим комунальним підприємством, яке на території Новобузької міської територіальної громади виконує функції ритуальної служби у розумінні статті 9 Закону.
- (49) У період, зокрема, червня 2023 - травня 2025 років на території Новобузької міської територіальної громади послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) надавало КП «Новобузької міської ради «Добробут» за тарифом, встановленим рішенням виконавчого комітету Новобузької міської ради від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» (далі – Рішення № 69).
- (50) Пунктом 1 Рішення № 69 затверджено тариф на ритуальні послуги КП «Новобузької міської ради «Добробут» згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг (додаток 1).

- (51) В преамбулі даного рішення вказано про його прийняття виконавчим комітетом Новобузької міської ради за результатами розгляду листа директора КП «Новобузької міської ради «Добробут» від 26.04.2023 про затвердження тарифу на ритуальні послуги, а саме копання могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили.
- (52) У Додатку 1 до Рішення № 69 наведено інформацію про розмір тарифу на Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг - копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили); вартість послуги - 4 500 гривень за одну послугу.
- (53) Згідно з пунктом 3 Рішення № 69 воно набирає чинності з 01.06.2023.
- (54) У пункті 1 наказу директора КП «Новобузької міської ради «Добробут» від 25.05.2023 б/н «Про затвердження тарифів на надання послуг КП «Добробут», наданого КП «Новобузької міської ради «Добробут» листом від 27.02.2025 № 78 (вх. № 65-01/805 від 20.03.2025), вказано, що відповідно до Рішення № 69 з 01.06.2023 введено в дію тарифи на послуги.
- (55) Пунктом 3 цього наказу визначено бухгалтерії КП «Новобузької міської ради «Добробут» здійснювати нарахування та оплату за надані послуги згідно з тарифами з 01.06.2023.
- (56) Аналізом наданих Новобузькою міською радою та КП «Новобузької міської ради «Добробут» документів встановлено, що директором КП «Новобузької міської ради «Добробут» затверджено Розрахунок-калькуляцію тарифу на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) (далі - Розрахунок), що надавався на затвердження до виконавчого комітету Новобузької міської ради з пояснювальною запискою до цього Розрахунку. Розрахунок тарифу складено на загальну суму 4 543, 53 грн. При цьому, до складових тарифу включено, зокрема, податок на додану вартість в розмірі 20% (далі - ПДВ) (в сумі 757 грн). У Розрахунку, як висновок, вказано, що вартість копання однієї могили вручну становить 4 500 грн.
- (57) Разом з тим, включення КП «Новобузької міської ради «Добробут» ПДВ в розмірі 20% до складових вартості ритуальної послуги з копання могили суперечить вимогам чинного законодавства України у сфері поховання.
- (58) Відділенням встановлено, що КП «Новобузької міської ради «Добробут» у період червня 2023 - травня 2025 років не надавало послуг з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) замовникам послуг - виконавцям волевиявлення померлого або особам, які зобов'язались поховати померлого (мешканця Новобузької міської територіальної громади). Разом з тим, такі послуги КП «Новобузької міської ради «Добробут» може надати у будь-який час при зверненні до нього замовника (виконавця волевиявлення померлого або особи, яка зобов'язалась поховати померлого).
- (59) Водночас, КП «Новобузької міської ради «Добробут» у досліджуваній період надавало послуги з поховання осіб без певного місця проживання (безрідних осіб), а також загиблих військовослужбовців, які загинули (померли) внаслідок військової агресії російської федерації проти України, в тому числі й послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) за тарифом, затвердженим Рішенням № 69.
- (60) Таким чином, КП «Новобузької міської ради «Добробут» застосовувало у своїй діяльності тариф на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено ПДВ в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства.

- (61) Указаний тариф затверджений Рішенням № 69 виконавчого комітету Новобузької міської ради.
- (62) Листом від 10.06.2025 № 1124-02-12 (вх. № 65-02/1775 від 19.06.2025) Новобузька міська рада повідомила, що виконавчим комітетом Новобузької міської ради прийнято рішення від 30.05.2025 № 113 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» (далі – Рішення № 113) (копію надано Відділенню).
- (63) Пунктом 1 Рішення № 113 затверджено тариф на ритуальні послуги КП «Новобузької міської ради «Добробут», зокрема, на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- (64) Пунктом 2 Рішення № 113 визначено, що воно набирає чинності з 01.06.2025.
- (65) Пунктом 4 Рішення № 113 визнано таким, що втратило чинність, Рішення № 69.
- (66) Аналізом наданих Відділенню листом від 10.06.2025 № 1124-02-12 копій документів встановлено, що до нового розрахунку-калькуляції тарифу на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), на підставі якого прийнято Рішення № 113, не включено ПДВ у розмірі 20%, що свідчить про те, що порушення припинено Відповідачем (під час розгляду адміністративною колегією Відділення справи № 65/38-10/2025, після одержання Відповідачем копії Розпорядження).

6. Кваліфікація порушення

- (67) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (68) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (69) Одним із визначених статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні, є законність.
- (70) Статтею 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.
- (71) Положеннями частин першої та другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (72) Відповідно до статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до

порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.

- (73) Пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема, вчинення дій, заборонених згідно зі статтею 17 цього закону.
- (74) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

7. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (75) Пропозицій, заперечень щодо висновків, викладених у Поданні, Новобузькою міською радою в особі її виконавчого комітету не надано.

8. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (76) Як зазначено у розділі 4 даного рішення, включення КП «Новобузької міської ради «Добробут» ПДВ у розмірі 20% до складових тарифу на ритуальні послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили) суперечить нормам чинного законодавства України у сфері поховання.
- (77) Ураховуючи те, що КП «Новобузької міської ради «Добробут» в період червня 2023 - травня 2025 років на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території Новобузької міської територіальної громади, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснювало КП «Новобузької міської ради «Добробут», займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100%, оскільки КП «Новобузької міської ради «Добробут» на цьому ринку не мало жодного конкурента, дії КП «Новобузької міської ради «Добробут», які полягають у включенні ПДВ у розмірі 20% до розрахункової калькуляції тарифу на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), на основі якого рішенням виконавчого комітету Новобузької міської ради від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (78) Таким чином, Новобузька міська рада в особі її виконавчого комітету, затвердивши рішенням від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» тариф на ритуальні послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено ПДВ у розмірі 20%, що не відповідає чинному законодавству, легітимувала вчинення КП «Новобузької міської ради «Добробут» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого

пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку.

- (79) Отже, дії Новобузької міської ради в особі її виконавчого комітету, які полягають у затвердженні рішенням виконавчого комітету Новобузької міської ради від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» тарифу на ритуальні послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено ПДВ у розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення КП «Новобузької міської ради «Добробут» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» - зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11, Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299, (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (зі змінами), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Визнати дії Новобузької міської ради в особі її виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи «Інформація з обмеженим доступом»; місцезнаходження: «Інформація з обмеженим доступом»), які полягають у затвердженні рішенням виконавчого комітету Новобузької міської ради від 24.05.2023 № 69 «Про затвердження тарифу на ритуальні послуги комунального підприємства Новобузької міської ради «Добробут» тарифу на ритуальні послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення КП «Новобузької міської ради «Добробут» (ідентифікаційний код юридичної особи 40231111) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути повністю або частково оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Андрій БОРИСЕНКО